

Riktlinjer för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Högskolan i Halmstad

Innehållsförteckning

1. System för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.....	3
1.1 Utgångspunkter för Högskolans utvärderingssystem.....	3
1.2 Högskolans utvärderingssystem.....	4
1.2.1 Extern granskning	4
1.2.2 Intern granskning.....	5
1.2.3 Beredning inför beslut	7
2. Självständiga arbeten (examensarbeten)	10
Bilaga 1 - Självvärdering.....	11
Mall för självvärdering.....	11
Bilaga 2 - Bilaga till utskottets granskning	14
Mall för bilaga till utskottets granskning.....	14
Bilaga 3 - Verktyg för att beskriva arbetslivs- och samverkansaktiviteter	16
Bilaga 4 - Verktyg för att beskriva studentperspektivet	18
Bilaga 5 - Analys vid omdömet ifrågasatt kvalitet.....	21

I. System för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

I.1 Utgångspunkter för Högskolans utvärderingssystem

I utformningen av Högskolans utvärderingssystem har en viktig utgångspunkt varit att utgå från lagar och förordningar samt att förhålla oss till *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning* (ESG) och följa utvecklingen av det nationella utvärderingssystemet som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) utvecklat, i syfte att för Högskolan skapa ett ändamålsenligt och effektivt utvärderingssystem.

Den viktigaste utgångspunkten är dock att granskningen utgår ifrån de riktlinjer som Högskolan har kring inrättande, utformning och genomförande av utbildning.

Utvärderingssystemet ska granska att utbildningen:

- lever upp till de förutsättningar som prövats när utbildningen inrättades relaterat till *Riktlinjer för inrättande och utveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå (dnr L 2014/32)*.
- implementerat och tillämpar Högskolans lokala riktlinjer, regler och rutiner för genomförande av utbildning.

Att granskningen utgår från såväl lärosätets egna riktlinjer för inrättandet av program som nationellt bestämda regelverk möjliggör att utbildningarnas specifika profiler kan lyftas fram. Granskningen sker därmed utifrån lärosätets egna definierade förutsättningar och blir även ett mått på hur utbildningarna följer Högskolans riktlinjer för kvalitetsarbetet, dvs den blir en validering av hur beslut som fattats av högskolestyrelse, rektor och forsknings- och utbildningsnämnd efterlevs.

Vid Högskolan i Halmstad följs alla utbildningar på grundnivå och avancerad nivå upp årligen, vilket regleras i *Riktlinjer för uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå (L 2017/90)*. I det årliga uppföljningssystemet identifieras och formuleras bl. a. styrkor och svagheter i genomförandet av utbildningen samt vilka utvecklingsinsatser som man avser genomföra under kommande år. Detta sammanställs i en uppföljningsrapport. De årliga uppföljningarna utgör även ett av underlagen i utvärderingen.

Externa sakkunniga är en annan viktig komponent då de bidrar med en granskning av utbildningen. Därtill ska den externa granskningen även resultera i råd och rekommendationer för att kunna utveckla utbildningen framöver.

Utvärderingssystemet bidrar således till att utbildningarna:

- har ett innehåll, utformning, genomförande och resultat som lever upp till nationella och internationella nivåer inom utbildningens kunskapsområde.
- Granskas utifrån perspektiv utanför det egna lärosätet. På så sätt kan brister och utvecklingsområden som inte nödvändigtvis är uppenbara för den egna organisationen identifieras.
- granskas utifrån Högskolans riktlinjer för inrättande av utbildning.
- granskas utifrån lokala beslut, riktlinjer och regler för genomförande av utbildning.
- granskas med underlag från den årliga uppföljningen.

- granskas med avseende på genomförande och resultat.
- erhåller ett utvärderingsresultat som ger verksamheten inspel till kvalitetsutveckling, fortsatt analys och underlag för beslut.

Eftersom utvärderingssystemet utgår från och knyter an till befintliga beslut, riktlinjer, rutiner och processer skapas förutsättningar för ett sammanhållet, ändamålsenligt och effektivt kvalitetssäkringssystem av Högskolans utbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

Utvärderingssystemet är en del av Högskolans kvalitetssäkringsarbete och följer Högskolans *Kvalitetspolicy (dnr L 2018/68)*. Detta innebär bland annat att en kontinuerlig revidering av kvalitetssäkringssystemet genomförs där såväl externa som interna erfarenheter används för att utveckla utvärderingssystemet.

1.2 Högskolans utvärderingssystem

Högskolans utvärderingssystem består av två delar. En del utgörs av en extern granskning och en del består av intern granskning som genomförs av forsknings- och utbildningsnämnden.

1.2.1 Extern granskning

Varje utbildning granskas av två externa sakkunniga inom kunskapsområdet för utbildningen. Fokus för den externa granskningen är utbildningens utformning, genomförande och resultat.

Den externa delen av utvärderingen har två syften:

- 1) Externa sakkunniga bedömer hur vi säkerställer måluppfyllelsen avseende ett urval mål, dvs. vi utvärderar inte resultat för alla programmålen¹,
- 2) Externa sakkunniga granskar att utbildningen är utformad och genomförs så att den lever upp till nationell och internationell standard.

Underlag som de externa sakkunniga ska ta del av är:

- självvärdering,
- programbeskrivning (uppdaterad version) inklusive forskningsanknytning,
- utbildningsplan,
- kursplaner,
- tillgång till Blackboard där allt material som används i utbildningens kurser tillgängliggörs såsom kursvärderingar, betygskriterier och examinationsuppgifter (hemtentor, kursmaterial, duggor, projektuppgifter mm) mm.
- utlåtandena från de externa bedömare av examensarbeten²,

¹ Målen bestäms i samråd med utvärderad utbildning. FUNs ordförande och kvalitetssamordnare tar fram ett förslag på mål som diskuterats med representanter för utbildningen. Målen väljs från alla tre kunskapskategorierna.

² Högskolan har en rutin där examensarbeten granskas av externa med regelbundenhet, vartannat eller vart tredje år, och de utlåtanden som erhålls inom ramen för den rutinen ingår i utvärderingen. Det ingår således inte i den externa sakkunnigas roll att granska examensarbeten, utan de ska förhålla sig till utlåtandena från examensarbetsbedömare. För mer information se text om Självständiga arbeten (examensarbeten) senare i dokumentet.

- annat underlag från utbildningen exempelvis anonymiserad (godkänd) tentamen eller godkänt projektarbete eller annat i utbildningen som visar på måluppfyllelse.

Dokumentation utgörs i huvudsak av befintliga underlag. Självvärderingen tas dock fram för detta ändamål, se bilaga 1 för mer information.

Underlaget skickas till sakkunniga innan de genomför ett platsbesök. Vid platsbesök träffar de sakkunniga personal, studenter och arbetslivsrepresentanter samt utskottet från den interna granskningen. Därefter skriver de sakkunniga en kortfattad rapport utifrån en given mall. I rapporten ska sakkunniga:

1. identifiera brister som måste åtgärdas omgående inför kommande antagning,
2. identifiera utvecklingsområden som bör åtgärdas,
3. lyfta goda exempel,
4. skriva fram rekommendationer.

Denna rapport utgör ett centralt underlag inför FUNs beslut.

1.2.2 Intern granskning

Den interna granskningen fokuserar på att utbildningen vid tiden för utvärderingen lever upp till

- riktlinjerna för inrättande av utbildning,
- andra riktlinjer av betydelse för kvalitetssäkring och utbildningens genomförande
- att utbildningen arbetar utifrån uppföljningssystemets ramar samt
- att man genomfört åtgärder som man beskrivit i programuppföljningen.

I riktlinjerna för inrättande framgår flera komponenter som bedöms kunna beredas internt för granskning i nämnden. Den interna granskningen kompletterar den rapport som de externa sakkunniga författat. För varje utbildning tillsätts därför ett utskott bestående av:

- En lärarrepresentant från FUN (utskottets ordförande)
- En lärarrepresentant från annan akademi med erfarenhet av att leda utbildning (utses av berörd akademichef i samråd med FUNs ordförande)
- En student som utses av Studentkåren³
- En handläggare (tillika sekreterare)

Utskottet granskar följande områden i relation till Högskolans riktlinjer för inrättande av utbildning:

- Forskningsanknytning
- Kvalitetsarbete
- Lärarresurser (kapacitet och kompetens)
- Lärmiljö/infrastruktur
- Relevans (särskilt fokus på kopplingen till samhällets och arbetslivets behov)
- Studentmedverkan

³ Studenten ska om möjligt vara en student från utvärderat program och gärna med erfarenhet från programråd.

Områdena ovan skrivs vanligtvis fram i en ansökan när ett program inrättas. Då majoriteten av Högskolans utbildningar inte är inrättande enligt den nu gällande ordningen, kommer fyra av sex områden behöva beskrivas i ett särskilt dokument, Bilaga till utskottets granskning. En mer utförlig beskrivning av områdena beskrivs i bilaga 2. I den interna granskningen ingår även befintligt underlag som används i Högskolans system för uppföljning av utbildning, såsom bakgrundsvariabler, nyckeltal och lärartabeller.

Underlag för den interna delen av utvärderingen utgörs av:

- Programbeskrivning (uppdaterad version)
- Bilaga till utskottets granskning
- Uppföljningsrapporter
- Yttrande från arbetslivsrepresentanter i programråd angående utbildningens relevans
- Yttrande från studentrepresentanter i programråd angående studentperspektiv
- Yttrande från alumnrepresentanter i programråd angående utbildningens relevans
- Statistik som används i uppföljningssystemet

Därtill tillgängliggörs även självvärderingen och kursplaner för utskottet för att skapa en större förståelse för utbildningen. Fokus för utskottet är dock fortfarande att granska de områden som bedöms kunna hanteras internt och inte att gå in på utbildningens måluppfyllelse. Utskottet äger dock alltid möjlighet att identifiera utvecklingsområden som relaterar till utbildningens genomförande, exempelvis att kursplaner inte lever upp till befintliga riktlinjer.

I utskottets granskning används en för ändamålet framtagen bedömningsmatris. Matrisen utgår från de bedömningskriterier som finns i *Riktlinjerna för inrättande och avveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå (dnr L 2014/32)*, men är anpassade för att särskilt granska områdena ovan.

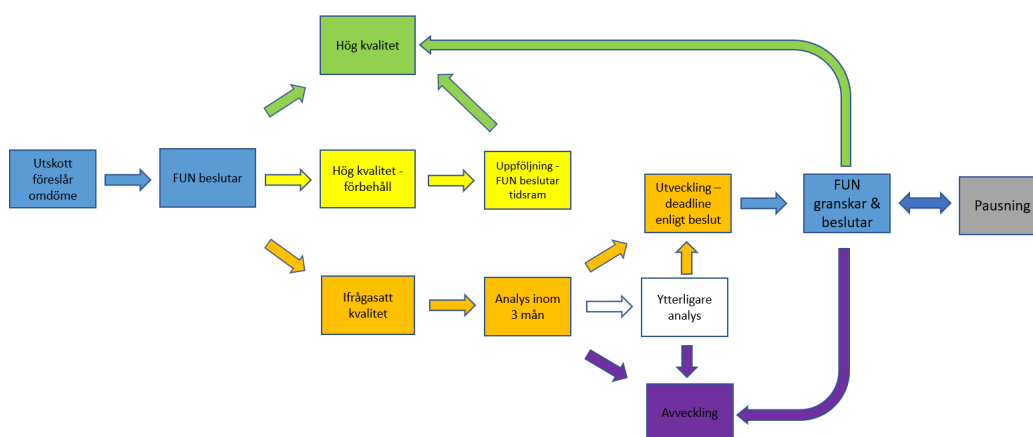
Utskottet granskar områdena med hjälp av bedömningsmatrisen. Ett område kan erhålla något av omdömena:

1. tillfredställande eller
2. icke tillfredställande.

Erhåller ett område omdömet icke tillfredställande likställs det med ett utvecklingsområde i de externa sakkunnigas rapport.

1.2.3 Beredning inför beslut

Utskottets bedömningsmatris och de externa sakkunnigas rapport vägs samman i en bedömning. De externa sakkunnigas rapport väger tungt i sammanvägningen då de kan identifiera brister i utbildningens måluppfyllelse, resultat, genomförande och utformning. Det är dock utskottet som föreslår FUN ett omdöme. Innan ett omdöme presenteras på ett sammanträde kommer en kalibrering mellan de olika utskotten att genomföras.

Utskottet föreslår FUN att besluta om utbildningen erhåller något av omdömena Hög kvalitet, Hög kvalitet med förbehåll eller Ifrågasatt kvalitet.

- **Hög kvalitet.**

I granskningen har det identifierats att utbildningen har en enstaka brist och endast enstaka utvecklingsområden. Undantaget är brister som är av det slag att sakkunniga inte bedömer att måluppfyllelse kan säkerställas, *det leder i regel till att omdömet blir ifrågasatt kvalitet.*

- **Hög kvalitet med förbehåll.**

I granskningen har det identifierats att utbildningen har någon brist, undantagen måluppfyllelse, och något utvecklingsområde. Undantaget är brister som är av det slag att sakkunniga inte bedömer att måluppfyllelse kan säkerställas, *det leder i regel till att omdömet blir ifrågasatt kvalitet.*

- **Ifrågasatt kvalitet.**

Utbildningen har flera brister eller brist av systematisk karaktär samt flera utvecklingsområden. Brister som är av det slag att sakkunniga inte bedömer att måluppfyllelse kan säkerställas, *leder i regel till detta omdöme.*

1.2.3.1 Hög kvalitet/ Hög kvalitet med förbehåll

När ett program har erhållit något av omdömena Hög kvalitet eller Hög kvalitet med förbehåll ska de utvecklingsområden och eventuella brister som identifierats i utvärderingen åtgärdas inom ramen för Högskolans årliga system för uppföljning av utbildning (program). Detta medför att program som utvärderats ges dispens från befintliga riktlinjer för uppföljning av program avseende begränsningen i antalet åtgärder samt att vi skapar en dokumentstruktur där all information finns samlad på ett ställe. Detta underlättar återrapporteringen till nämnden.

Utbildningar som erhållit omdömet Hög kvalitet följs i regel inte upp av nämnden, om det inte är så att det förekommer någon brist. Utbildningar som erhållit omdömet Hög kvalitet med förbehåll följer nämnden upp för att säkerställa att eventuella brister och utvecklingsområdena omhändertagits för att säkerställa att eventuella brister och utvecklingsområden omhändertagits och utbildningen kan erhålla omdömet Hög kvalitet. Bedömningen görs inom FUN.

Syftet med att nämnden följer upp beslut är att nämnden fullgör sitt kvalitetssäkrande uppdrag relaterat till sitt beslutsmandat samt att den får löpande information om att det som identifierats i utvärderingen omhändertas på ett adekvat sätt. Detta i syfte att trygga såväl berörd akademi som FUN om att utbildningen håller den kvalitet som den ska och följer de riktlinjer som är beslutade av Högskolan.

1.2.3.2 Ifrågasatt kvalitet

Om ett program erhållit omdömet Ifrågasatt kvalitet ska berörd akademi (vanligtvis programkollegiet) genomföra en analys relaterat till det erhållna omdömet inom tre månader.⁴ Akademin ska stå bakom analysen, då det är akademien och akademichefen som är avsändaren.⁵ Akademin skriftliga analys ska även innehålla ett förslag på om utbildningen ska utvecklas eller avvecklas.

Utgångspunkten för den analys en akademi ska lämna ifrån sig är

- underlag som programmet/akademin använt i utvärderingen, samt
- underlag som utgjort beslutsunderlag för FUN, dvs de externa sakkunnigas rapport och utskottens bedömningsmatris.

Det som särskilt efterfrågas är att akademien analyserar utfallet och beskriver orsaken samt ger en bild av vilka åtgärder som planeras att genomföras under året. Som stöd till den skriftliga rapporten kan en matris användas, se bilaga 5. Det underlag som akademien lämnar in ska ge FUN underlag för beslut enligt nedan.

FUN beslutar att

- a) ställa sig bakom förslaget,
- b) ytterligare utveckling av analysen är nödvändig,
- c) analysen otillräcklig och/eller utbildningen föreslås avvecklas. Rektor beslutar om avveckling på förslag från FUN.

Om FUN beslutar enligt punkt a ska utbildningen utvecklas under 1 år räknat från FUNs beslut om ifrågasättande och när 1 år passerat ska en redogörelse över utvecklingsarbetet lämnas in för en ny bedömning.

Om akademien förslår att utbildningen ska avvecklas alternativt att FUN beslutar enligt punkt c genomförs avvecklingen i enlighet med den rutin som finns angiven i Högskolans *Riktlinjer för inrättande och avveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå*. Orsaker till att FUN beslutar enligt punkt b kan exempelvis vara att analysen brister i härledningen, inte är

⁴ Detta förfarande har Högskolan använt sig av sedan 2011 när Universitetskanslersämbetets utvärderingar startade och som Högskolan fortfarande tillämpar samt att det förts in i Högskolans egna utvärderingssystem.

⁵ Det är akademien som bestämmer hur arbetsfördelningen ska utformas för att utföra arbetet.

tillräckligt underbyggd med fakta, att analysen och åtgärder inte ter sig inte trovärdiga och präglas av en avsaknad av självkritik mm.

Beslut efter ett år av utvecklingsarbete

Efter ett år av utvecklingsarbete inkommer ett underlag till FUN. Underlaget ska visa på faktiska insatser som genomförts under året som möjliggör en bedömning att utbildningen håller hög kvalitet. Utgångspunkten är att ärendet, i normalfallet, hanteras av samma utskott som i första skedet och att det är upp till utskottet att bedöma om externa sakkunniga behöver engageras. Därefter föreslår utskottet FUN att besluta att:

- a) utbildningen håller hög kvalitet,
- b) utvecklingsarbetet inte är fullt ut implementerat och därför föreslår FUN att utbildningen inte ingår i kommande års utbud,
- c) utvecklingsarbetet inte är tillräckligt och utbildningens kvalitet är fortsatt ifrågasatt. FUN föreslår akademien att inledda avveckling.

Under processen kan en akademi alltid föreslå att en utbildning ska avvecklas. Inkommer ett förslag på avveckling ska den genomföras enligt Högskolans rutiner för avveckling vilka framgår av *Riktlinjer för inrättande och avveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå*. Vid ett beslut om avveckling sker ingen ny antagning kommande läsår och utbildningen utgår ur utbildningsutbudet⁶.

⁶ FUN föreslår rektor om utbildningen ska avvecklas och om den ska utgå ur utbildningsutbudet. Vid uppkomsten av ett läge då en utbildning föreslås avvecklas ombeds akademien inkomma med en konsekvensanalys som utgår från Riktlinjerna för inrättande och avveckling av utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

2. Självständiga arbeten (examensarbeten)

En viktig komponent i de senaste nationella utvärderingssystemen har varit granskningen av resultat genom självständiga arbeten/examensarbeten. I Högskolans utvärderingssystem utgör inte de självständiga arbetena ett underlag för bedömning. Istället genomför utbildningarna regelbundna⁷ externa granskningarna av ett urval av godkända självständiga arbetena (examensarbete) vilket resulterar i ett yttrande om examensarbetskursens utformning, genomförande och måluppfyllelse. På detta sätt tillåter vi respektive utbildnings särart avseende utformningen av examensarbeten (exempelvis så behöver inte alla examensmål ingå i examensarbetskursen).

Genom att bedömaren skriver ett yttrande efter varje bedömning utgör detta ett underlag i vårt system för uppföljning av utbildning, där man arbetar med utbildningens utveckling. Utlåtanden utgör även ett underlag i utbildningsutvärderingen och det bidrar till att minimera underlag till de externa sakkunniga, dvs de behöver inte läsa igenom ett urval av examensarbeten.

Genom denna modell säkerställer Högskolan att resultat granskas med hjälp av externa examensarbetsbedömare och att utvärderingen av utbildningen granskar hur utbildningen arbetar med åtgärder och återkoppling.

⁷ Regelbundet innebär vartannat år

Bilaga I - Självvärdering

I dokumentet ska utbildningen beskriva, analysera och värdera.

1. Beskriva: så här ser det ut
2. Analysera: beskrivningen har den här betydelsen
3. Värdera: värdet av beskrivningen och analysen

Texterna ska vara sakliga, kortfattade (dokumentet ska omfatta högst 15 sidor) och grundas i data och inte vara lösa påståenden. Använd gärna exempel.

Till exempel, det ska inte förekomma ”utbildningen är eftertraktad av studenter och intressant för arbetsmarknaden”. Istället kan man ange sökstatistik de senaste åren, jämföra med andra lärosätens sökstatistik för motsvarande utbildningar samt data relaterat till examinerades arbetssituation. Dra gärna slutsatser från data.

Högskolan kommer att ha beskrivningar av det som bygger upp Högskolans kvalitetssäkringssystem, inklusive system för uppföljning, system för utvärdering, högskoleövergripande arbete med studenter, programråd, uppdragsbeskrivningar för utbildningsledare samt programansvariga. Detta behöver **inte** beskrivas i detta dokument, men det kan refereras i samband med analyser och värderingar samt beskrivning av kvalitetsarbetet, särskilt för att tydliggöra hur man följer upp och åtgärdar det som uppmärksammas.

Mall för självvärdering

Basuppgifter

1. Kunskapsområde för utbildningen

Definition av huvudområdet/teknikområdet med eventuella avgränsningar/inriktningar samt beskrivning av andra kunskapsområden som ingår i utbildningen.

2. Examen

Redogör för vilken examen utbildningen leder till.

Introduktion

Kort bakgrund om programmet som relaterar till programbeskrivningen och uppföljningssystemet. Här redogörs viktiga händelser sedan utbildningen inrättades eller efter att utbildningen utvärderades senast ex. uppdaterad programbeskrivning, förändringar upplägg, integrering av nya kunskapsområden.

Utformning, genomförande och resultat

Utgångspunkten i detta avsnitt är att utbildningens innehåll och profil får en framträdande roll utifrån befintliga underlag såsom utbildningsplan, programbeskrivning och uppföljningsrapporten mm.

I detta avsnitt ska respektive utbildning beskriva, analysera och värdera hur utbildning genomförs och hur måluppfyllelsen säkerställs (resultatet). Respektive utbildning har att förhålla sig till en given examen. Utifrån den granskas utbildningen för att säkerställa måluppfyllelsen. Högskolan bejakar att våra program har programspecifika mål som går att härleda till examensmålen, men som är nedbrutna för att möjliggöra en tydligare

målbeskrivning som är kommunicerbar till såväl lärare vid andra lärosäten, studenter och arbetslivet samt att de kan tydliggöra specifika profiler/nischar i utbildningen. Utvärderingen är tänkt att genomföras mot programmets mål i respektive utbildningsplan.

Det ska även framgå hur utbildningens utformning och genomförande uppmuntrar studenterna till att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna (studentcentrerat lärande).

Programmålen föreslås väljas i samråd med berörd utbildning. Tanken är att minst ett mål väljs från varje kunskapskategori och att man adderar ytterligare mål som är av intresse för utbildningens profil. För utbildningar som i examensordningen innehåller mål som berör jämställdhet/hållbar utveckling ska dessa prioriteras vid urvalet och det ska framgå hur det säkerställs att studenten uppnått dessa mål.

Hållbar utveckling

Alla utbildningar har att förhålla sig till 1 kap. 5 § Högskolelagen:

Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Detta innebär att i självvärderingen ska det framgå hur utbildningen arbetar med integrering av hållbar utveckling i utbildningen. Det ska i självvärderingen framgå att det finns en medvetenhet om hållbar utveckling och att denna medvetenhet tar sig konkreta uttryck i både kvalitativa och kvantitativa åtgärder. Här ska framgå exempel på aktiviteter i utbildningen och hur hållbar utveckling integrerats i utbildningens innehåll (till exempel kursplaner, utbildningsplaner, ämnesstoff mm), genomförande och utformning.

Jämställdhet och mångfald

Alla utbildningar har att förhålla sig till 1 kap. 5 § Högskolelagen:

I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iaktas och främjas.

Detta innebär att i självvärderingen ska det framgå hur utbildningen arbetar med integrering av jämställdhet i utbildningen. Det ska i självvärderingen framgå att det finns en medvetenhet om jämställdhet och att denna medvetenhet tar sig konkreta uttryck i både kvalitativa och kvantitativa åtgärder. Här ska framgå exempel som visar hur ett jämställdhetsperspektiv integrerats i utbildningens innehåll (till exempel ämnesstoff, kursplaner, utbildningsplan, kursbeskrivningar, examinationsuppgifter), genomförande och utformning (till exempel pedagogiska former, organisering av grupparbeten/redovisningar/laborationer, val av lärare, handledare, externa föreläsare, program- och kursstruktur).

Samverkan

I detta avsnitt ska respektive utbildning även redogöra för på vilket sätt utbildningen är uppdaterad och anpassad till arbetslivet och förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv. Här kan även beskrivas vilka mervärden som man kunnat se relaterat till utbildningens upplägg, genomförande och resultat. Det kan exemplifieras med utbildningens samverkans-/arbetslivsaktiviteter. Här avses exempelvis om studenter vunnit priser i nationella tävlingar,

om studenterna publicerat, om de startat företag etc. Se bilaga 3 för hur man kan arbeta med samverkan i förhållande till arbetslivet. Det finns ett flertal förslag och utbildningen behöver inte använda alla, det skulle kunna räcka med att man räknar upp ett antal arbetssätt och analyserar och reflekterar kring ett arbetssätt som utbildningen tycker är särskilt relevant.

Bilaga 2 - Bilaga till utskottets granskning

I den interna granskningen kommer Forsknings- och utbildningsnämnden granska följande områden utifrån Högskolans riktlinjer för inrättande:

1. Forskningsanknytning,
2. Relevans (särskilt fokus på kopplingen till samhällets och arbetslivets behov),
3. Kvalitetsarbete,
4. Studentmedverkan.
5. Lärmiljö/infrastruktur,
6. Lärarresurser (kapacitet och kompetens),

Område 1 återfinns i programbeskrivningen. Område 2-5 behöver skrivas fram i ett kompletterande dokument, Bilaga till utskottets granskning, eftersom dessa områden vanligtvis återfinns i en ansökan när ett program inrättas. Under respektive rubrik beskrivs hur man arbetar löpande med respektive fråga och hur den kommer till uttryck i utbildningen. Detta återges lämpligen genom hänvisningar till rådande dokument eller genom exempel.

Dokumentet *Bilaga till utskottets granskning* består av områdena kvalitetsarbete, lärmiljö/infrastruktur, relevans (särskilt fokus på kopplingen till samhällets och arbetslivets behov) och studentmedverkan, vilka anges i mallen nedan. Om programmet upplever ett behov att skriva fram ett avsnitt om lärarresurser erbjuds denna möjlighet. I normalfallet bör de skrivningar som finns i programbeskrivningarna och avsnittet om forskningsanknytning samt lärartablerna i uppföljningssystemet vara tillräckliga.

Mall för bilaga till utskottets granskning

Dokumentet Bilaga till utskottets granskning ska inte överskrida 5 sidor.

Relevans (särskilt fokus på kopplingen till samhällets och arbetslivets behov)

Beskriv, analysera och värdera på vilket sätt utbildningen bidrar till samhället och arbetslivets behov av kompetens. Belägg med relevant statistik.

I detta avsnitt behandlas även samverkan med ett bredare perspektiv som kan inkludera till exempel samverkan med gymnasieskolor och elever, samverkan internt på högskolan och med andra lärosäten samt med utbildningens alumner.

Kvalitetsarbete

Beskriv, analysera och värdera hur programmets kvalitetssäkringsarbete bedrivs och hur man säkerställer intressenters påverkan och utveckling av utbildningen.

Studentmedverkan

Beskriv, analysera och värdera hur utbildningen arbetat med studentmedverkan. Exemplifiera om utbildningen har valt att arbeta med studenterna i olika frågor på olika nivåer av medverkan (att ha inflytande, att vara delaktiga, att vara drivande). Det kan handla om att man vill att studenterna är drivande i arbetet med kursvärderingar men de har bara inflytande i processer kring innehåll eller att studenterna är delaktiga i arbetet med att utforma mål för utbildningens lärares samlade kompetensutveckling.

Lärmiljö/infrastruktur

Beskriv, analysera och värdera utbildningens studiemiljö (projektrum och annat stöd till studenterna). Hur integreras Högskolans samverkansarenor och lärandemiljöer i utbildningen?

Lärresurser (kapacitet och kompetens)

Underlag för detta avsnitt återfinns i programbeskrivningen och avsnittet om forskningsanknytning samt i lärartablerna från uppföljningssystemet. Om programmet bedömer att det finns ett behov att ytterligare redogöra för lärartabellen kan en kort beskrivning tas fram.

Bilaga 3 - Verktyg för att beskriva arbetslivs- och samverkansaktiviteter

Högskolan har system för inrättande av utbildning och för uppföljning av utbildning (görs årligen) där arbetet för att säkerställa arbetslivets möjlighet att bidra till att utveckla utbildningen måste beskrivas och följas upp. Högskolan har programråd där arbetslivet är representerat och som engageras i uppföljningarna.

I självvärderingen ska det beskrivas och analyseras hur utbildningen arbetar med arbetslivs- och samverkansaktiviteter på ett systematiskt sätt och hur utbildningen arbetar för att följa upp arbetet och för att åtgärda eventuella brister.

I avsnittet nedan ges **förslag** på hur man kan organisera skrivningar samt exempel på olika angreppssätt. En utbildning kan använda flera metoder eller arbetssätt, alla ska benämnas. Till varje benämning ska en kort förklaring anges. I detta dokument föreslår vi ett antal sätt att förstå arbetslivsperspektivet som de olika arbetssätten kan relateras till och för vilka det finns möjlighet att hitta internationella exempel (i till exempel *Employability: A Guide to International Best Practice in Engaging Employers in the Curriculum*⁸ och).

1. Arbetsplatsförlagt lärande (Work-based learning) *Work-based learning focuses on learning in the workplace and derives from work undertaken in paid or unpaid work. It involves gaining competences and knowledge in the workplace.*
2. Arbetslivsrelaterat lärande (Work-related learning) *Work-related learning is learning from study or experiences in, or related to, the world or work. Students are usually encouraged to reflect and report on the work-relevant skills they have developed (for example in work experience placements).*
3. Arbetsliv i klassrummet (Work life in the lecture room) *Industry in the lecture room describes instances where employers are engaged to deliver aspects of the curriculum directly to students. This activity frequently involves the use of case studies provided by employers, and work-related interpretation of the curriculum by the presenting employer.*
4. Arbetslivet som rådgivande för utformning och utveckling (Work life advising the curriculum) *Industry advising the curriculum refers to representatives of relevant employers' organisations advising staff and departments on the content and delivery of the curriculum.*
5. Mentorskap (Professional mentoring relationships) *Business mentoring relationships enhance the curriculum through employers' engagement with individual students or groups of students, giving them access to relevant professional expertise and guidance.*
6. Ackrediteringsprogram (Accreditation programmes) *Accreditation programmes involve academic partnerships with relevant professional bodies to align the curriculum with the requirements of professional syllabuses and examinations.*

⁸ <http://www.enhancementthemes.ac.uk/pages/docdetail/docs/publications/Employability-A-Guide-to-International-Best-Practice-in-Engaging-Employers-in-the-Curriculum>

7. Simuleringar av arbetsscenarios (Simulation of working conditions) *Simulation of working conditions involves curriculum design to replicate real workplace facilities and experience. It usually involves significant interaction with employers, for instance regarding teaching, placements and mock clients.*
8. Kursmoduler för att främja anställningsbarhet/försörjning/yrkesutövning (Employability modules) *Employability modules identify key transferable skills and attributes from the curriculum through a bespoke module, designed in conjunction with relevant employers.*
9. Sponsorer/provanställningar/bidrag/utrustning/lärmaterial (Sponsorship) *Sponsorship is the provision of any combination of funding, employment opportunities or teaching materials to students/modules/departments/faculties in order to support and promote students' exposure to workplace practice relevant to the curriculum.*
10. Studentaktiviteter utöver studierna ⁹(co-curricular activities) *Providing guidance to help students in their selection of co-curricular activities to ensure they are able to gain as much benefit as possible from the rich variety of opportunities that are available.*

För de arbetssätt man arbetar med ska man ange syfte, hur det bidrar till studenternas lärande och hur det gynnar utbildningen samt på vilket sätt det gynnar lärarnas kompetensutveckling. Ett arbetssätt skulle kunna innebära att inte alla studenter är direkt inblandade, men utbildningen säkerställer att några studenters erfarenheter eller lärdomar kommer de andra studenter till dels. Texten ska kompletteras med exempel och reflektioner över genomförande och utfall. Där det är möjligt ska jämförelser göras med andra utbildningar. Texten ska även innehålla inslag över hur utbildningen vill utveckla arbetet med arbetslivs- och samverkansaktiviteter.

För Högskolans ingenjörsutbildningar finns det ett i Sverige väletablerat ramverk, CDIO Standards 2.0, som kan användas för att beskriva vad en utbildning bör åstadkomma och hur det kan genomföras.

Andra dokument som man kan använda för att hämta inspiration över hur man kan arbeta med arbetslivs- och samverkansaktiviteter i utbildningen finns under följande länkar:

- <http://www.enhancementthemes.ac.uk/enhancement-themes/completed-enhancement-themes/employability>
- <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/Thematic-Report-ELIR-Employability-and-Graduate-Attributes-15.pdf>

⁹ Thinking strategically about employability and graduate attributes: Universities and enhancing learning for beyond university, http://www.enhancementthemes.ac.uk/docs/publications/thinking-strategically-about-employability-and-graduate-attributes.pdf?sfvrsn=20&_ga=2.111111111.111111111.111111111.111111111

Bilaga 4 - Verktyg för att beskriva studentperspektivet

Studentperspektiv tolkas som *studenternas medverkan i utformning, genomförande och uppföljning av utbildningen med fokus på förutsättningarna för studenternas lärande.*

När det gäller studenters medverkan finns det olika nivåer. Den första är att studenterna har inflytande. Det innebär att studenter har möjlighet till insyn och att vara med och påverka. Den andra är delaktighet vilket innebär att studenterna inte bara är med och påverkar utan också är delaktiga i utformning, genomförande och uppföljning. Den tredje nivån är drivande där studenternas medverkan ytterligare förstärks.

Vid upprättandet av en självvärdering kan studentperspektivet diskuteras utifrån ovanstående tre nivåer. Studenternas lärande och förutsättningar står i fokus i stora delar av självvärderingen. I självvärderingen ska man benämna det sätt man har valt att arbeta med, beskriva vad syftet är, vilka aktörer är inblandade, hur man arbetar och hur man följer upp (mer om uppföljning senare i texten).

Högskolan arbetar med studentperspektiv på många olika nivåer. I självvärderingen är det viktigt att sammanfatta dessa inslag på ett sätt som visar att ansvariga för utbildningen är medvetna om de delarna som görs på högskolenivå och på akademnivå, utöver det som utbildningen gör själv och som beskrivs i mer detalj i självvärderingen.

Punkterna nedan är förslag på hur en utbildning arbetar med studentperspektiv och vad man kan ta upp i en självvärdering. Listan har inte för avsikt att föreslå att en utbildning måste arbeta med alla delarna. Istället är det förslag på arbetssätt som visar på systematik. Källa till dessa förslag finns i A student engagement framework for Scotland¹⁰.

1. Utbildningen arbetar för att studenterna ska känna sig del av en stödande miljö.

Denna del av medverkan omfattar olika aktiviteter och metoder som uppmuntrar studenterna att komma till, känna sig delaktiga i, känna stöd från och delta i en miljö. Den innehåller aspekter av breddad rekrytering och breddad deltagande. Detta skulle kunna omfatta metoder för att ge stöd på en institutionell nivå och erbjuda aktiviteter som skapar en känsla av gemenskap. Det handlar om att sträva efter att ge en positiv studentupplevelse utöver det bara akademiska. Många av dessa verksamheter kan dra nytta av att vara studentledda eller studentutformade.

- a. Aktiviteter som riktar sig till rekrytering av och stöd till specifika grupper av studenter. (Outreach aktiviteter, länkar till skolor, med mera).
- b. Aktiviteter för att etablera en relation till studenter under perioden ansökning-antagning-registrering.
- c. Inkluderande aktiviteter under nollning eller motsvarande.
- d. Vägledning.
- e. Praktiska lösningar som till exempel transport i samband med VFU eller liknande.
- f. Sociala evenemang.
- g. Lämplig studiemiljö, tillgång till utrymme för umgänge.
- h. Stöd till ansvar för eget lärande.

¹⁰ <https://www.sparqs.ac.uk/upfiles/SEFSScotland.pdf>

- i. Arbetet för att utveckla lärarnas roll i och förståelse för studentperspektivet.
- j. Alumni, examensceremoni, prisutdelningar.

2. Studenterna engagerar sig i sitt eget lärande.

Denna del av medverkan handlar om att stödja studenterna i att ta ansvar för en framgångsrik lärande, så att de kan utforma sina egna erfarenheter och de resultat de vill uppnå: hur utbildningen ger möjlighet för effektivt inläring, och stöd för studenterna att utveckla färdigheter i självständigt lärande. Detta i sin tur uppmuntrar djupare nivåer av medverkan.

- a. Utveckla relevansen för lärandet genom kopplingar undervisning/forskning, arbetsplatsrelevans, projektarbete med mera.
- b. Tillgång till insatser om hur man blir en framgångsrik student.
- c. Studiestöd.
- d. Studiemiljö som främjar aktivt lärande.
- e. Akademisk vägledning.
- f. Karriärvägledning, personlig utveckling, utveckling av överförbara färdigheter, portfölj.
- g. Interdisciplinära projekt och kurser.
- h. Möjligheter för val av projekt, examination, uppsats fokus.
- i. Möjligheter för studenter att leda undervisning.
- j. Möjligheter för studenter att leda kompetensutvecklingspass för lärare.
- k. Strategier för att upptäcka avhopp och åtgärda detta.

3. Studenterna arbetar med utbildningen för att utforma riktningen för lärandet

Detta avser de sätt som eleverna kan använda för att diskutera sina inläringserfarenheter antingen individuellt eller som grupp. Det bygger på idén om studenter som arbetar tillsammans med lärare och annan personal på ämnesnivå för att åstadkomma förbättringar i sitt lärande.

- a. Utbildningen har metoder för att systematiskt samla in och analysera studenternas synpunkter, inklusive enkäter, termin och läsårs frågebatterier, fokusgrupper med mera.
- b. Engagera studenter i utformning, insamling och analys av studentenkäter.
- c. Arbeta för att stödja kursambassadörer (kursrepresentanter) för att fånga en bredd av synpunkter från studentgruppen.
- d. Studentfokuserade konferenser och evenemang om undervisning och lärande tänkta att ge studenterna ett sammanhang för att utveckla deras förståelse för relevanta aspekter och en möjlighet att diskutera deras erfarenheter och bidra till vidare diskussioner.
- e. Aktiviteter som uppmuntrar till återkoppling och delaktighet från alla studenter.
- f. Arbeta för att inblanda studenterna i programuppföljning och utveckling, i utveckling av nya kurser, i strategiska utvecklingar av undervisning och lärande policies.
- g. Projektgrupper med lärare och studenter i projekt för utveckling av utbildningen.
- h. Göra information om utbildningen tillgänglig för studenter (indikatorer och annat).
- i. Underlätta diskussion om trender och åtgärder man identifierar.
- j. Lärarledda aktiviteter utformade för att fånga feedback och underlätta diskussioner om förbättringar i klassrummet.
- k. Aktiviteter utformade för att hjälpa studenter att kommentera om och bidra till deras nuvarande erfarenhet utöver summativ feedback.

1. Aktiviteter för att ta del av studenternas åsikter inför beslut om digitalt lärande och examination.

Bilaga 5 - Analys vid omdömet ifrågasatt kvalitet

Påtalad brist	Egen analys	Vad har redan gjorts	Ytterligare tidsplan	åtgärder/	Mål